SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE VERICE TRSTENJAK,
predstavljeni 7. junija 2007[1]

I – Uvod

1. Commissione tributaria regionale di Genova (Italija) Sodišče sprašuje, ali se člena 216 in 220 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti[2] uporabljata v primeru, da je bilo skupnostno blago v postopku aktivnega oplemenitenja predhodno izvoženo v tretjo državo, s katero je bil sklenjen sporazum, ki vsebuje klavzulo o nevračilu carin.

2. Spor, ki je podlaga te zadeve, se nanaša na zahtevo carinskega urada iz Genove, naslovljeno na družbo Agrover Srl (v nadaljevanju: Agrover), za plačilo dolgovanih carinskih dajatev za transakcije – v okviru postopka aktivnega oplemenitenja – predhodnega izvoza brušenega riža s poreklom iz Skupnosti na Madžarsko, ki je takrat imela z Evropskimi skupnostmi in njenimi državami članicami sklenjen sporazum, ki je vseboval klavzulo o nevračilu carin, in naknadnega uvoza enakovredne količine oluščenega riža iz Tajske z oprostitvijo plačila carinskih dajatev.

II – Pravni okvir

A – *CZS*[3]

3. V členu 114 je določeno:

„1. Postopek aktivnega oplemenitenja omogoča, da se naslednje blago uporablja na carinskem območju Skupnosti v eni ali več

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — UL L 302, str. 1, v nadaljevanju: CZS.

3 — Poznejše spremembe CZS se na tukaj navedene odlomke ne nanašajo.

operacijah oplemenitenja, brez poseganja v člen 115:

a) neskupnostno blago, namenjeno za ponovni izvoz s carinskega območja Skupnosti v obliki pridobljenih proizvodov, ne da bi bilo to blago zavezano plačilu uvoznih dajatev ali ukrepom trgovinske politike;

b) blago, dano v prosti promet, za katerega se uvozne dajatve, ki se zaračunavajo za tako blago, povrnejo ali odpustijo, če je izvoženo s carinskega območja Skupnosti v obliki pridobljenih proizvodov.

2. Naslednji izrazi imajo naslednji pomen:

a) sistem odloga: postopek aktivnega oplemenitenja, predviden v odstavku 1(a);

b) sistem povračila: postopek aktivnega oplemenitenja, predviden v odstavku 1 (b);

c) operacije oplemenitenja:

— obdelava blaga vključno z montažo, sestavljanjem in pritrjevanjem blaga na drugo blago,

— predelava blaga,

— popravilo blaga, vključno s preureditvijo in nastavitvijo

in

— uporaba določenega blaga, opredeljenega skladno s postopkom odbora, ki se ne pojavi v pridobljenih proizvodih, ampak omogoča ali olajša izdelavo teh proizvodov, tudi če je popolnoma ali delno porabljeno v procesu;

d) pridobljeni proizvodi: vsi proizvodi, ki nastanejo v operacijah oplemenitenja;

e) enakovredno blago: skupnostno blago, ki se uporabi namesto uvoznega blaga za izdelavo pridobljenih proizvodov;

f) normativ porabe: količina ali odstotek pridobljenih proizvodov, nastalih pri predelavi določene količine uvoznega blaga."

4. V členu 115 je določeno:

„1. Kadar so izpolnjeni pogoji iz odstavka 2 in ob upoštevanju odstavka 4, carinski organi dovolijo:

a) da se pridobljeni proizvodi pridobijo iz enakovrednega blaga;

b) da se pridobljeni proizvodi, pridobljeni iz enakovrednega blaga, izvozijo iz Skupnosti pred uvozom uvoznega blaga.

2. Enakovredno blago mora biti iste kakovosti in imeti iste lastnosti kot uvozno blago. Vendar v posebnih primerih, določenih skladno s postopkom odbora, sme biti enakovredno blago bolj obdelano kot uvozno blago.

3. Kadar se uporabi odstavek 1, se za carinske namene uvozno blago šteje kot enakovredno blago, slednje pa kot uvozno blago."

5. V členu 216 je določeno:

„1. Kolikor sporazumi, sklenjeni med Skupnostjo in nekaterimi tretjimi državami, predvidevajo preferencialno tarifno obravnavo za uvoz blaga po poreklu iz Skupnosti v te tretje države v smislu teh sporazumov, pod po-

gojem, da se v primeru, da je bilo blago pridobljeno v postopku aktivnega oplemenitenja, za neskupnostno blago, ki je bilo vključeno v to blago s poreklom, plačajo pripadajoče uvozne dajatve, nastane uvozni carinski dolg v trenutku potrditve veljavnosti dokumentov, potrebnih za pridobitev te preferencialne tarifne obravnave v tretjih državah.

6. V členu 220 je določeno:

„[...]

2. Za trenutek nastanka tega carinskega dolga se šteje trenutek, v katerem carinski organi sprejmejo izvozno deklaracijo za zadevno blago.

2. Razen v primerih iz drugega in tretjega pododstavka člena 217(1) se naknadna vknjižba ne opravi, če:

3. Dolžnik je deklarant. V primeru posrednega zastopanja je dolžnik tudi oseba, za račun katere se izdela deklaracija.

[...]

4. Znesek uvoznih dajatev, ki ustreza temu carinskemu dolgu, se določi pod enakimi pogoji, kot če bi šlo za carinski dolg, ki nastane isti dan s sprejemom deklaracije za sprostitev zadevnega blaga v prosti promet zaradi zaključka postopka aktivnega oplemenitenja.“

b) se zakonsko dolgovani znesek dajatev ni vknjižil zaradi napake carinskih organov in če dolžnik te napake ni mogel odkriti in je ravnal v dobri veri in upošteval vse določbe o carinski deklaraciji, predvidene v veljavni zakonodaji [...].“

B – *Evropski sporazum o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Madžarsko na drugi strani*[4]

7. V členu 1 je določeno, da se „vzpostavi pridružitveno razmerje med Skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Madžarsko na drugi strani".

C – *Sklep št. 3/96 Pridružitvenega sveta o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Madžarsko na drugi strani*[5]

8. V členu 15 z naslovom „Prepoved povračila ali oprostitev plačila carinskih dajatev" je določeno:

„1. a) Materiali brez porekla, uporabljeni v izdelavi proizvodov s poreklom iz Skupnosti, Madžarske ali tretjih držav, navedenih v členu 4, za katere je dokazilo o poreklu izdano ali sestavljeno v skladu z določbami naslova V, niti v Skupnosti niti na Madžarskem v nobeni obliki niso deležni povračila ali oprostitve plačila carinskih dajatev [...]."

III – Spor o glavni stvari in predlog za sprejetje predhodne odločbe

9. Leta 2001 je družba Agrover s sedežem v Vercelliju (Italija) po prejemu dovoljenja za aktivno oplemenitenje, ki ga je izdal carinski urad Novara, trikrat predhodno izvozila brušen riž s poreklom iz Skupnosti na Madžarsko – ki je takrat imela sklenjen sporazum z Evropskimi skupnostmi in njenimi državami članicami, ki je vseboval klavzulo o nevračilu carin – in nato uvozila iz Tajske z oprostitvijo plačila carinskih dajatev enakovredne količine oluščenega riža.

10. Carinski urad Genova, pri katerem je bil trikrat uvožen riž iz naslova kompenzacije, je 26. januarja 2004 izdal tri odločbe o popravku v skupnem znesku 73.767,88 eurov. Carinski urad Genova je menil, da je za ta uvoz treba plačati dajatve, saj ne gre za aktivno oplemenitenje v smislu členov 114

4 — UL 1993, L 347, str. 2.

5 — Sklep z dne 28. decembra 1996 (UL 1997, L 92, str. 1).

in 115 CZS, ker se nadomestni uvoz ne nanaša na blago s poreklom iz države, ki ima s Skupnostjo sklenjen sporazum.

okviru kompenzacijskega uvoza, zahtevajo naknadno ali pa nasprotno velja oprostitev iz člena 220 tega zakonika?“

11. Družba Agrover je zoper te odločbe vložila tožbo. Commissione tributaria provinciale di Genova je 2. julija 2004 tožbo zavrnilo. Družba Agrover je zoper to odločitev vložila pritožbo pri Commissione tributaria regionale di Genova, ki je menilo, da je treba Sodišču v odločanje predložiti naslednji vprašanji za predhodno odločanje:

IV – Stališča, predložena Sodišču

A – *Prvo vprašanje*

„1. Ali se člen 216 [CZS] lahko uporabi v primeru, kadar se za skupnostno blago (riž), ki je bilo predhodno izvoženo v postopku aktivnega oplemenitenja s potrdilom EUR.1 v tretjo državo (s katero je bil sklenjen sporazum, ki predvideva uporabo preferencialne tarifne obravnave), naložijo uvozne carine ob ponovnem naknadnem kompenzacijskem uvozu istega (enakovrednega) blaga iz tretje države, ki s Skupnostjo ni sklenila sporazuma?

12. Družba Agrover Sodišču predlaga, naj odgovori, da se člen 216 CZS ne uporablja za operacije aktivnega oplemenitenja, ki jih je izvedla, ker se ta člen nanaša izključno na neskupnostno blago, ki je „vključeno“ v skupnostno blago, ki ga je treba izvoziti, medtem ko v primeru riža, ki ga je predhodno izvozila, ni šlo za vključitev. To razlago naj bi potrjeval tudi člen 15 Sklepa št. 3/96, v katerem je določena prepoved vračila carinskih dajatev med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Madžarsko na drugi strani le za blago brez porekla, ki se uporablja za izdelavo proizvodov s poreklom iz Skupnosti. Poleg tega naj bi v obravnavanem primeru uporaba člena 216 CZS iz-

2. Ali lahko carinski organi dajatve iz člena 216 [CZS], če niso bile zaračunane v

vozniku povzročila izgubo v višini približno 210 eurov na tono riža.

13. Italijanska vlada Sodišču predlaga, naj odgovori, da se postopek „aktivnega oplemenitenja" iz členov 114, 115 in 216 CZS nanaša na vse carinske operacije, ki izpolnjujejo zakonske pogoje, in da gospodarski subjekt ne more zahtevati, naj se ugodnosti razširijo na naknadne operacije ponovnega kompenzacijskega uvoza istega blaga s poreklom iz tretjih držav, ki s Skupnostjo nimajo sklenjenega sporazuma. Italijanska vlada poudarja, da je dvome, ki jih je vzbujala razlaga nenatančne opredelitve v členu 216 CZS glede njegove uporabe v primerih, kot je obravnavani, odpravil dokument TAXUD/724/2003 z dne 20. marca 2003, ki so ga pripravile službe Komisije, ki naj bi, ob tem da je priznal dvoumnost zadevne določbe, tudi določil, da je treba v vseh primerih, ko se postopek aktivnega oplemenitenja riža s predhodnim izvozom opravi z izdajo potrdila EUR.1, carinske dajatve zaračunati pri ponovnem uvozu neskupnostnega blaga. Ta ugotovitev temelji na dejstvu, da „ne glede na to, kam se umešča, [člen 216 CZS ni] niti pravilo o poreklu niti pravilo o aktivnem oplemenitenju, temveč pravilo, ki se nanaša na carinsko obveznost. Povedano drugače, pravna podlaga morebitne izterjave carinskih dajatev je sam člen 216 CZS, ne pa ‚pravilo o nevračilu', določeno v protokolu o poreklu". Odobrena oprostitev carinskih dajatev tudi za blago, uvoženo za kompenzacijo, naj bi povzročila prekomerno kumulacijo ugodnosti v okviru iste operacije. Gospodarski subjekt bi se moral odločiti, da uveljavlja bodisi oprostitev ob izvozu na podlagi izdaje potrdila EUR.1 bodisi ugodnost ob kompenzacijskem uvozu.

14. Komisija Sodišču predlaga, naj odgovori, da je člen 216 CZS mogoče uporabljati le za „klasično" aktivno oplemenitenje, ko izvoz sledi uvozu. Člen 216 CZS naj bi se nanašal na blago s poreklom iz Skupnosti, pridobljeno v postopku aktivnega oplemenitenja. Posledica člena 115(3) CZS pa naj bi bila, da transakcije v obravnavanem primeru ni mogoče obravnavati kot izvoz blaga v tretje države, s katerimi je sklenjen preferencialni tarifni sporazum. Odstavek 2 člena 216 CZS, v skladu s katerim carinski dolg nastane, ko carinski organi sprejmejo izvozno deklaracijo za blago, ki se je predhodno obravnavalo po postopku „klasičnega" aktivnega oplemenitenja, naj ne bi bil združljiv s postopkom aktivnega oplemenitenja EX/IM (tako imenovani sistem predhodnega izvoza) in s pravno fikcijo iz člena 115(3) CZS. Glede na obstoj te pravne fikcije italijanski organi ne bi smeli izdati potrdila EUR.1 za riž s poreklom iz Skupnosti, ki ga je bilo treba izvoziti na Madžarsko. Nasprotno, za ta riž bi morali šteti, da je po poreklu s Tajske in namenjen za izvoz na Madžarsko po postopku aktivnega oplemenitenja EX/IM.

B – *Drugo vprašanje*

15. Po mnenju družbe Agrover bi moralo Sodišče – če bi menilo, da se v obravnavanem primeru uporabi člen 216 CZS – odgovoriti, da družba Agrover ni dolžna plačati carinskih dajatev, ker obenem velja tudi člen 220(2)(b) CZS. Po eni strani ni mogoče dvomiti v dobrovernost družbe Agrover, saj carinski organi več let niso izrazili nikakršnega pomisleka glede podobnih transakcij. Zaradi take pasivnosti naj bi bila upravičena uporaba člena 220(2) CZS[6]. V dokumentu Komisije TAXUD/724/2003 naj bi bilo poleg tega poudarjeno, da člen 216 CZS za postopke aktivnega oplemenitenja, kot je ta v obravnavanem primeru, ni primeren. Nazadnje, dovoljenje za aktivno oplemenitenje se v ničemer ni sklicevalo na člen 216 CZS. Družba Agrover tako meni, da carinski organi zdaj – ne da bi kršili načelo zaupanja v pravo[7] – ne morejo zatrjevati, da izdaja potrdil EUR.1 pri izvozu brušenega riža na Madžarsko lahko povzroči naložitev zelo visokih dajatev na kompenzacijski uvoz tajskega riža, saj naj bi to tožeči stranki povzročilo nepopravljivo škodo, ker družba Agrover carinske dajatve ne more več prevaliti na pridobitelja ponovno uvoženega riža.

16. Italijanska vlada predlaga, naj Sodišče odgovori, da se člen 220(2)(b) CZS v obravnavanem primeru ne uporabi, saj naj carinski organi ne bi storili nobene napake, in sicer niti ob izvozu niti ob kompenzacijskem uvozu. Dodaja, da pri izdaji potrdila EUR.1 ni bila storjena nobena napaka, saj je bil izvoženi riž dejansko italijanskega porekla. Enako naj bi veljalo za uvoz, saj naj sprejetje carinske deklaracije ne bi bilo pravno upoštevno za odobritev ali dovolitev posebnega načina izvršitve in naj prav tako ne bi pomenilo predhodnega nadzora pravilnosti postopka, saj se ta nadzor na splošno izvaja naknadno, da bi se pospešilo carinske postopke. Če pa bi bila vendarle storjena napaka, bi družba Agrover to napako lahko odkrila, saj ima strokovne izkušnje na področju carinjenja in mednarodne trgovine. Družba naj bi poleg tega morala prevzeti ekonomska tveganja, ki so povezana z njenimi dejavnostmi, in naj se ne bi mogla izgovarjati na pojem dobrovernosti, ki ga je

6 — Družba Agrover se sklicuje na sodbo z dne 1. aprila 1993 v zadevi Hewlett-Packard France (C-250/91, Recueil, str. I-1819).

7 — Družba Agrover med drugim navaja sodbo z dne 14. novembra 2002 v zadevi Illumitrónica (C-251/00, Recueil, str. I-10433).

sodna praksa Skupnosti vedno razlagala ozko[8].

17. Komisija Sodišču predlaga, naj na drugo vprašanje ne odgovori, saj v zadevi, ki je podlaga za predlog za sprejetje predhodne odločbe, ni dolgovana nikakršna carinska dajatev v smislu člena 216 CZS. Kljub temu pa Komisija dodaja, da je Sodišče priznalo pravico dolžnika, da uprava *a posteriori* ne izterja dolgovane dajatve, če so kumulativno izpolnjeni naslednji trije pogoji: dajatev ni bila zaračunana zaradi napake samih pristojnih organov; napaka, ki so jo storili pristojni organi, mora biti taka, da je dolžnik v dobri veri ne more odkriti kljub svojim strokovnim izkušnjam in skrbnosti, s katero mora ravnati; dolžnik je v zvezi s carinsko deklaracijo moral upoštevati vse določbe, ki jih določajo veljavni predpisi[9]. V primeru razlik v mnenjih glede izterjave nezaračunanih dajatev na izvoz riža na Madžarsko naj bi bilo nacionalno sodišče tisto, ki mora pravno opredeliti dejstva ob upoštevanju razlage člena 220(2)(b) CZS, ki se posebej nanaša na primere napak pri izdaji potrdil, potrebnih za pridobitev preferencialne tarifne obravnave.

V – Presoja

A – *Prvo vprašanje*

18. Uvodoma je treba poudariti, da se bo trenutni CZS v bližnji prihodnosti[10] v celoti in temeljito spremenil. Na splošno je namen predloga posodobljenega zakonika „modernizirati carinski zakonik, racionalizirati carinske sisteme in postopke ter uskladiti pravila s skupnimi standardi uporabe informacijskih sistemov". Poleg tega naj bi se

8 — Po mnenju italijanske vlade na eni strani za omejitev plačila uvoznih ali izvoznih dajatev *a posteriori* v primeru, ko je to plačilo upravičeno in je združljivo z načelom legitimnega zaupanja (glej zgoraj navedeno sodbo Hewlett-Packard France) ter gospodarskega subjekta ne izpostavi škodi, ki bi presegala običajno trgovsko tveganje (sodba Sodišča prve stopnje z dne 10. maja 2001 v zadevi Kaufring in drugi proti Komisiji, T-186/97, T-187/97, od T-190/97 do T-192/97, T-210/97, T-211/97, od T-216/97 do T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 in T-147/99, Recueil, str. II-1337); na drugi strani za varstvo interesa Skupnosti do izterjave lastnih sredstev z izjavo, da „uvoznika dejstvo, da je v dobri veri, ne razbremeni odgovornosti za plačilo carinskega dolga, če je deklarant uvoženega blaga" (sodba z dne 17. julija 1997 v zadevi Pascoal & Filhos, C-97/95, Recueil, str. I-4209, točka 57, glej analogno sodbi z dne 11. decembra 1980 v zadevi Ciro Acampora, 827/79, Recueil, str. 3731, in z dne 14. maja 1996 v zadevi Faroe Seafood in drugi, C-153/94 in C-204/94, Recueil, str. I-2465).

9 — Komisija še zlasti napotuje na sodbo z dne 19. oktobra 2000 v zadevi Sommer (C-15/99, Recueil, str. I-8989, točke od 35 do 39).

10 — Datum natančneje ni določen. Trenutni zakonik bi moral veljati vsaj do leta 2008 (M. Lux in P.-J. Larrieu, „La réforme du Code des douanes communautaire, tentative réussie de concilier progrès technique et simplification du droit?", *Revue des affaires européennes*, 2005, str. 554).

bistveno spremenil sedanji pojem aktivnega oplemenitenja[11].

19. Zaenkrat postopek aktivnega oplemenitenja[12] na podlagi člena 114 CZS dopušča, da se plačilo uvoznih dajatev na blago, ki se v Skupnost uvozi iz tretjih držav, odloži, če je predelano in ponovno izvoženo iz Skupnosti. V tem sistemu se isto blago uvozi, predela in ponovno izvozi. CZS predvideva tudi t. i. sistem „enakovrednega nadomestnega blaga": blago je lahko po poreklu iz Skupnosti, če je enakovredno blagu, ki ga ima isto podjetje (člen 115(3) CZS). Nazadnje je v skladu s CZS prav tako mogoče blago izvoziti, še preden je bilo uvoženo tretje blago: gre za tako imenovani sistem „predhodnega izvoza" ali „EX/IM" (člen 115(1)(b) CZS)[13]. V obravnavanem primeru je italijansko podjetje Agrover želelo izkoristiti ti dve možnosti, saj je izvozilo italijanski riž na Madžarsko, nato pa uvozilo riž s poreklom iz Tajske.

20. Poleg tega je v času teh operacij med Madžarsko in Skupnostjo obstajal preferencialni režim s klavzulo, imenovano „nevračilo carin". Namen take klavzule je prepovedati odlog uvoznih dajatev na blago iz tretjih držav, ki se izvozi v državo podpisnico preferencialnega sporazuma. To pravilo je torej namenjeno krepitvi dvostranske gospodarske integracije, saj, s tem da tako omejuje uporabo proizvodov iz tretjih držav, ki niso podpisnice sporazuma, daje prednost predelavi proizvodov s poreklom iz partnerskih držav. Da bi olajšali dokazovanje porekla blaga, ki se izvozi v okviru tovrstne izmenjave, so bili uvedeni posebni dokumenti,

11 — V prihodnje namen ponovnega izvoza ne bo več potreben. Zato predlog Uredbe navaja, da „je treba postopek odloga pri aktivnem oplemenitenju združiti z oplemenitenjem, postopek povračil pri aktivnem oplemenitenju pa opustiti. Ta edini postopek aktivnega oplemenitenja mora pokrivati tudi uničenje blaga, razen v primerih, ko se uničenje opravi pod carinskim nadzorom" (predlog Uredbe (ES) Evropskega Parlamenta in Sveta o carinskem zakoniku Skupnosti, COM(2005) 608 konč., v nadaljevanju: predlog posodobljenega zakonika).

12 — Blago, ki je dano v postopek aktivnega oplemenitenja, se lahko uporablja v okviru dveh sistemov: v tako imenovanem sistemu „odloga" (uporaba neskupnostnega blaga na carinskem območju Skupnosti, namenjenega ponovnemu izvozu s tega območja v obliki kompenzacijskih proizvodov, ne da bi bilo blago zavezano uvoznim dajatvam), in v tako imenovanem sistemu „povračila" (uporaba blaga, danega v prosti promet na carinskem območju Skupnosti, za katerega se uvozne dajatve povrnejo ali odpustijo, če se to blago ponovno izvozi s tega območja v obliki kompenzacijskih proizvodov). Glej C. J. Berr in H. Trémeau, *Le droit douanier*, Économica, 7. izdaja, Pariz, 2006, str. 327. Glej tudi T. Lyons, *EC Customs Law*, Oxford University Press, str. 345 in nasl., Oxford, 2001; T. Palacchino, Perfezionamento attivo, v: *Il diritto tributario comunitario*, Il Sole 24 ORE, Milano, 2004, str. 321–341; M. Lux, *Guide to Community Customs Legislation*, Bruylant, Bruselj, 2002, str. 365 in naslednje, ter delo istega avtorja, *Das Zollrecht der EG, ein Lehr- und Übungsbuch sowie Nachschlagewerk für Praktiker*, Köln, 1. izdaja, 2003, str. 287 in naslednje.

13 — M. Reymão (Aperfeiçoamento activo, v: *Direito aduaneiro das Comunidades Europeias na perspectiva da União Europeia*, Braga, 1992, str. 164) tako navaja, da predhodni izvoz „EX/IM" omogoča izvoz kompenzacijskih proizvodov, ki so pridobljeni iz enakovrednega blaga, preden se uvozi neskupnostno blago. Jasno je, da bo te ugodnosti lahko deležno le blago v postopku aktivnega oplemenitenja z enakovredno kompenzacijo – torej predhoden izvoz brez enakovredne kompenzacije ni mogoč. Glej tudi J. García Gallego, El régimen de perfeccionamiento activo como medida de fomento a la exportación, v: *Cuadernos Europeos de Deusto*, Bilbao, 1991, stran 103; M. Foraster Serra, Regulacion legal del tráfico de perfeccionamiento activo, v: *Revista jurídica española La Ley, Distribuciones de la Ley*, Madrid, 1988, str. 929, in M. Lux, *Das Zollrecht der EG, ein Lehr- und Übungsbuch sowie Nachschlagewerk für Praktiker*, navedeno zgoraj, str. 288.

in sicer potrdila o gibanju, imenovana tudi potrdila „EUR.1“[14]. Zdi se, da je za nekatere stranke zelo pomembno dejstvo, da je italijanska carina to potrdilo izdala družbi Agrover za riž, ki ga je ta izvozila na Madžarsko. Vendar ta okoliščina ni preveč pomembna; kaže zgolj na to, da je družba Agrover, ki je svoj riž na Madžarsko želela izvoziti v okviru preferencialnega režima, ta dokument zahtevala od italijanskih carinskih služb, ki so ji ga izdale.

21. Cilj postopka aktivnega oplemenitenja je drugačen od cilja pravila o nevračilu, saj, s tem da blago s poreklom iz tretjih držav, ki je uvoženo v Skupnost, oprosti plačila carinskih dajatev, blagu iz tretjih držav, ki je predelano v Skupnosti in ponovno izvoženo[15], skuša zagotoviti boljši konkurenčni položaj, ali si, kot bi se izrazilo Sodišče, prizadeva za to, da „pri pridobivanju proizvodov, ki so namenjeni izvozu, na mednarodni ravni niso v slabšem položaju podjetja Skupnosti, ki uporabljajo blago tretjih držav, in sicer s tem, da jim omogoča pridobitev tega blaga v istih okoliščinah kot podjetjem zunaj Skupnosti“[16].

22. Upoštevaje ta dva cilja je v členu 216 CZS določeno, da je za blago, ki je uvoženo v okviru postopka aktivnega oplemenitenja, treba plačati uvozne dajatve, če se ga izvozi v okviru preferencialne tarifne obravnave. V členu 216 CZS je torej – kot poudarjata družba Agrover in Komisija – obravnavan zgolj klasičen primer, ko izvoz sledi uvozu (sistem „IM/EX“).

23. Zato menim, da je treba zaradi pravne fikcije sistema enakovrednega nadomestnega blaga iz člena 115(3), v skladu s katerim se pridobljeni proizvodi obravnavajo kot blago iz tretjih držav, uvoženi proizvodi pa kot skupnostno blago, člen 216 CZS prav tako

14 — Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru – Protokol 4 o pravilih o poreklu (UL 1994, L 1, str. 54). „Potrdilo o gibanju blaga EUR.1 izdajo carinski organi države izvoznice na pisni zahtevek, ki ga predloži izvoznik ali na izvoznikovo odgovornost njegov pooblaščeni zastopnik“ (člen 17(1)). „Carinski organi, ki izdajo potrdilo o gibanju blaga EUR.1, storijo vse potrebno, da preverijo poreklo izdelkov“ (člen 17(5)).

15 — „Carinski postopki, ki spadajo v postopek aktivnega oplemenitenja, so bili zasnovani kot ventil za zaščito tujega blaga, ki je namenjeno ponovnemu izvozu po industrijski predelavi na ozemlju držav članic. Dejstvo, da je to blago v postopku, ki dovoljuje njegov uvoz in ga obenem oprošča plačila uvozne carine, ki bi ji bilo sicer zavezano, če bi bilo dano na notranji trg, lahko zgolj prispeva k spodbujanju izvoznih dejavnosti Skupnosti, s tem da jim omogoča, da na svetovnem trgu tekmujejo v ugodnejših konkurenčnih pogojih“ (C. J. Berr in H. Trémeau, navedeno zgoraj, str. 327). Glej tudi M. Reymão (navedeno zgoraj, str. 155), ki navaja, da postopek aktivnega oplemenitenja dandanes ni samo odložilni carinski postopek, temveč predvsem postopek ekonomskega značaja. Njegov temeljni cilj je namreč pospeševati določene ekonomske dejavnosti, s tem da spodbuja izvoz podjetij Skupnosti. Glej tudi T. Palacchino, navedeno zgoraj, str. 322, in García Gallego, navedeno zgoraj, str. 91.

16 — Sodba z dne 29. junija 1995 v zadevi Temic Telefunken microelectronic (C-437/93, Recueil, str. I-1687, točka 18), v okviru spora, ki se nanaša na uporabo postopka za predelavo pod carinskim nadzorom za žlahtne kovine, ki so jih vsebovala vezja z napako, proizvedena v okviru aktivnega oplemenitenja.

uporabljati, če uvoz sledi izvozu (sistem „EX/IM“)[17].

24. Zdi se, da je taka razlaga člena 216 CZS v skladu z gospodarskim ciljem carinskega postopka z gospodarskim učinkom. Iskanje gospodarskega cilja na eni strani upravičuje zapletenost in nejasna formulacija tega člena, kot so poudarile vse stranke v postopku. Na drugi strani pravna analiza pojmov s področja carin predpostavlja upoštevanje njihovih gospodarskih učinkov[18].

25. Če pa se člen 216 CZS ne uporabi v primerih, ko uvoz sledi izvozu in se proizvodi izvozijo v državo, s katero je bil sklenjen preferencialni sporazum, ki vsebuje klavzulo o nevračilu, imetnik dovoljenja za aktivno oplemenitenje ne bi plačal dajatev niti ob uvozu, saj je prav to cilj sistema, niti ob predhodnem izvozu na podlagi klavzule o nevračilu.

26. Odbor za Carinski zakonik je – tako kot redki avtorji, ki so se ukvarjali s tem vprašanjem[19] – v zvezi z dokumentom TAXUD, na katerega se sklicuje italijanska vlada, poudaril nelogičnost takega položaja: „[č]len 216 Zakonika je bil uveden avtonomno, da bi z vidika carinskega dolga izpeljal posledice ‚pravila o nevračilu‘, ki je določeno v nekaterih preferencialnih sporazumih. Njegov glavni namen je bil s pomočjo opredelitve posebnega položaja, zaradi katerega nastane carinski dolg, zagotoviti spoštovanje mednarodnih obveznosti Skupnosti, s tem da je izvoznika/imetnika dovoljenja za aktivno

17 — Poleg tega v prihodnje v takem primeru ne bo več mogoče dvomiti v obstoj carinskega dolga, ki ga je treba plačati. Člen 216 CZS bi namreč moral zamenjati člen 50. Vendar člen 50 (1)(b) predloga posodobljenega zakonika izrecno predvideva primer, ko uvoz sledi izvozu:
„Člen 50
Posebne določbe v zvezi z blagom brez porekla
1. Kadar prepoved povračila ali izjem od uvoznih dajatev velja za blago brez porekla, ki se uporablja za proizvodnjo izdelkov, za katere je dokazilo o poreklu izdano ali sestavljeno v okviru preferencialne ureditve med Skupnostjo in nekaterimi državami ali ozemlji zunaj carinskega območja Skupnosti ali skupinami takšnih držav ali ozemelj, uvozni carinski dolg v zvezi s temi izdelki nastane bodisi:
a) s prejemom obvestila o ponovnem izvozu zadevnih izdelkov, pridobljenih v okviru postopka aktivnega oplemenitenja; bodisi
b) s prejemom deklaracije za blago, dano v postopek aktivnega oplemenitenja pri predhodnem izvozu zadevnih oplemenitenih izdelkov“.

18 — „Ob preučevanju carinskega postopka z gospodarskim učinkom, ko se skuša razkriti osnovna načela, je povsem običajno, da se primerja ekonomski značaj obravnavanega sistema s pravnimi instrumenti, ki določajo pogoje za njegovo uporabo. Ta pristop je še zlasti potreben [v okviru postopka aktivnega oplemenitenja] zaradi ekonomskih dejavnikov, ki – bolj kot v drugih postopkih – prevladajo nad usmeritvijo, ki jo je treba dati instrumentom za uporabo“ (C. J. Berr in H. Trémeau, navedeno zgoraj, 2006, str. 325).

19 — Glej H.-J. Priess and R. Pethke, The Pan-european Rules of Origin: the Beginning of a New Era in European Free Trade, *Common Market Law Review*, 34, 1997, str. 804: „Anti-duty drawback or exemption clauses constitute standard rules of free trade agreements. Their aim is to prevent a double advantage by using specific customs procedures, such as inward processing traffic to enter the preferential zone under exclusion or reduction of import duties, as well as preferential treatment after substantial transformation. Such duty drawback or exemption programmes would distort trade flows by attracting imports of third countries materials to the country applying such programmes“. Glej tudi P. Witte, *Zollkodex Kommentar*, Beck, München, 2006, str. 389: „Ansonsten wäre es möglich, eine doppelte Zollvergünstigung zu erreichen: erstens bei der Einfuhr in das Produktionsland, zweitens bei der Einfuhr in das Land der Präferenzpartei. Deutlich wird dies im Rahmen einer aktiven Veredelung, bei der Waren ohne Zollbelastung eingeführt, nach Veredelung und Ursprungserwerb wieder ausgeführt werden und zum Präferenzzollsatz in einen Drittstaat eingeführt werden könnten (Drawback)“.

oplemenitenje prikrajšal za možnost uporabe tega postopka (izvzetje dajatev, ki se nanašajo na uvozno blago), če v ustreznem sporazumu obstaja ‚pravilo o nevračilu' in se uporablja za zadevne izvožene proizvode. Na žalost formulacija člena 216 Zakonika ne izraža natančno obsega in vsebine pravila o, nevračilu' [...]"[20].

27. V obravnavani zadevi Komisija meni, da je to besedilo ne zavezuje. Čeprav dejansko ni zavezujoče[21], pa mu je vendarle smiselno nameniti nekaj pozornosti[22], predvsem zato, ker odbor sestavljajo eminentni strokovnjaki s tega področja[23].

28. Zato se ni mogoče strinjati s trditvijo družbe Agrover, da naj bi se ji z uporabo člena 216 CZS povzročila izguba v višini okoli 210 eurov na tono riža. Rezultat tega, da se v obravnavanem primeru člen 216 CZS ne uporabi, naj bi bil namreč dobiček v višini 80 eurov na tono riža (družba Agrover je za neoluščen riž, uvožen s Tajske, plačala 210 eurov na tono, sama pa je pri izvozu na Madžarsko prejela 290 eurov za tono brušenega riža[24]), medtem ko bi morala družba Agrover, če se člen 216 CZS uporabi, plačati uvozne dajatve v višini 210 evrov na tono neoluščenega riža, kar bi ji povzročilo 166 evrov izgube na tono riža. Čeprav je ta posledica za gospodarski subjekt zagotovo obžalovanja vredna, pa je v skladu s ciljem dajanja prednosti skupnostnemu blagu na škodo uvoza iz tretjih držav. Tako naj bi se gospodarskemu subjektu v tovrstnem primeru splačalo – kot opozarja Odbor za carinski zakonik v svojem informativnem dokumentu z dne 20. marca 2003 –, da „se raje odloči za možnost, da ne izkoristi izvzetja, ki mu je odobreno na podlagi aktivnega oplemenitenja, in da da prednost izvozu riža s poreklom v okviru preferencialnega režima". V vsakem primeru mora družba Agrover plačati dajatve, glede katerih je ob upoštevanju časa, ki so ga potrebovali italijanski carinski organi za to, da so se seznanili s tem položajem, nenazadnje imela koristi zaradi posebno dolgih plačilnih rokov.

29. Nazadnje je treba glede navedbe v prvem vprašanju za predhodno odločanje, da država, iz katere izvirajo uvoženi proizvodi, nima sklenjenega preferencialnega spora-

20 — V navedenem dokumentu je tako navedeno, da „trenutna formulacija člena 216 torej ne ustreza popolnoma mednarodnim okoliščinam, ki so bile povod za njegovo sprejetje, in poznejšim spremembam preferencialnih pravil o poreklu blaga. Zato bi ga bilo treba ustrezno prilagoditi, službe Komisije pa so v tem smislu že začele pripravljati predloge".

21 — Komisija se tako pravilno sklicuje na sodbo Sodišča z dne 11. maja 2006 v zadevi Friesland Coberco Dairy Foods (C-11/05, ZOdl., str. I-4285), ki sledeč sklepnim predlogom generalnega pravobranilca Poiares Madura z dne 2. februarja 2006 (točke od 22 do 35) v točki 33 navaja, da „ugotovitve odbora za nacionalne carinske organe, ki odločajo o zahtevi za dovoljenje za predelavo pod carinskim nadzorom, niso zavezujoče".

22 — V sodbi z dne 15. septembra 2005 v zadevi Intermodal Transports (C-495/03, ZOdl., str. I-8151, točka 48) je tako poudarjeno, da pojasnjevalne opombe „pomembno prispevajo k razlagi vsebine različnih tarifnih številk, ne da bi bile pravno zavezujoče". Cilj predloga posodobljenega zakonika je, da bi pojasnjevalne opombe in smernice – ne da bi bile pravno zavezujoče – postopoma nadomestile notranja upravna navodila držav članic (glej M. Lux in P.-J. Larrieu, navedeno zgoraj, str. 569).

23 — Na ta Odbor za carinski zakonik se nanaša sedma uvodna izjava CZS, v skladu s katero „je treba ustanoviti Odbor za carinski zakonik, da se zagotovi tesno in učinkovito sodelovanje med državami članicami in Komisijo", ustanovljen pa je s členom 247 in naslednjimi členi CZS.

24 — Po mnenju družbe Agrover bi namreč morala biti cena na tono brušenega riža 500 eurov. Družba Agrover je pojasnila, da je bil cilj tega znatnega znižanja olajšati nakup državam z relativno šibko ekonomsko močjo.

zuma, poudariti, da ni pomembna; čeprav bi bilo mogoče proizvode zaradi preferencialnega sporazuma uvoziti brez dajatev, naj problematike aktivnega oplemenitenja, katerega namen je zgolj odložiti plačilo uvoznih dajatev, namreč kratko malo ne bi bilo.

30. Zato je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da se člen 216 CZS uporablja v primeru, ko je bilo skupnostno blago v postopku aktivnega oplemenitenja predhodno izvoženo v tretjo državo, s katero je bil sklenjen sporazum, ki predvideva uporabo preferencialne tarifne obravnave.

B – *Drugo vprašanje*

31. Predložitveno sodišče želi z drugim vprašanjem izvedeti, ali je lahko v primeru pritrdilnega odgovora na prvo vprašanje družba Agrover deležna ugodnosti odpustitve plačila dajatve iz naslova člena 220(2)(b) CZS zaradi morebitne napake carinskih organov.

32. Treba je spomniti, da se lahko povračilo ali odpustitev plačila dajatev – tako pri uvozu kot pri izvozu – odobri le pod določenimi pogoji in v posebej določenih primerih. Določbe, ki predvidevajo tovrstno povračilo ali odpustitev, je torej treba razlagati ozko[25].

33. V členu 220(2)(b) CZS je izrecno določen primer, ko „se zakonsko dolgovani znesek dajatev ni vknjižil zaradi napake carinskih organov", torej ko organi prvikrat odločijo glede zneska carinskih dajatev, nato pa spremenijo mnenje in štejejo, da je bil znesek ocenjen narobe. V obravnavanem primeru pa carinski organi niso spremenili mnenja; družbi Agrover nikoli niso izjavili, da ji ni treba plačati nobenih dajatev. Zahteva za plačilo z dne 21. januarja 2004 pomeni prvi izraz stališča carinskih organov. Člen 220(2)(b) CZS se torej v nobenem primeru ne uporabi[26].

25 — Glej točko 52 sodbe z dne 11. novembra 1999 v zadevi Söhl & Söhlke (C-48/98, Recueil, str. I-7877) v sporu med podjetjem za trgovanje s tekstilom in Hauptzollamt Bremen zaradi več odločb o odmeri davka v zvezi z uvozom v postopku pasivnega oplemenitenja in v zvezi s ponovnim izvozom neskupnostnega blaga, ki je bilo prepeljano na carinsko območje Skupnosti.

26 — Sodišče je v okviru Uredbe Sveta (EGS) št. 1697/79 z dne 24. julija 1979 o „naknadni" izterjavi uvoznih ali izvoznih dajatev, ki se od dolžnika niso zahtevale za blago, deklarirano za carinski postopek z obveznostjo plačila takšnih dajatev (UL L 197, str. 1), navedlo, da „dolžniku le napake, ki jih je mogoče pripisati aktivnemu ravnanju pristojnih organov in ki jih ni mogel odkriti, dajejo pravico, da se *a posteriori* carinske dajatve ne izterjajo" (sodba z dne 27. junija 1991 v zadevi Mecanarte, C-348/89, Recueil, str. I-3277). V obravnavanem primeru pa v času uvoza ni šlo za aktivno ravnanje carinskih organov, temveč zgolj za njihovo neodzivnost.

VI – Predlog

34. Glede na zgornje ugotovitve Sodišču predlagam, naj na vprašanji, ki ju je zastavilo Commissione tributaria regionale di Genova, odgovori:

1. Člen 216 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (v nadaljevanju: CZS) se uporablja v primeru, ko je bilo skupnostno blago v postopku aktivnega oplemenitenja predhodno izvoženo v tretjo državo, s katero je bil sklenjen sporazum, ki predvideva uporabo preferencialne tarifne obravnave.

2. Člen 220(2)(b) CZS se ne uporablja v primerih, ki se ne nanašajo na upoštevanje carinskih dajatev *a posteriori*."